

Motion till riksdagen 2018/19:1204

av **Betty Malmberg (M)**

Enskilda vägar och väghållaransvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om väghållaransvar och enskilda vägar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Cirka 76 procent (43 600 mil) av Sveriges vägar är enskilda. Av dessa är: 46 procent enskilda vägar utan statsbidrag (ofta under en km, men väghållaren kan också ha valt bort statsbidrag), 36 procent skogsbilvägar och 18 procent enskilda vägar med statsbidrag (ett villkor är att de är längre än 1 km. Medellängden för dessa är 2,1 km). Dessvärre visar utvecklingen att den statliga myndigheten Trafikverket överlåter väghållaransvaret för fler och längre sträckor på kommuner och enskilda. Ja, till och med statliga genomfartsvägar kan idag vältras över på byalag och samfälligheter. Föreningar som har ingen eller ytterst ringa erfarenhet av att vara väghållare, men som därmed åläggs ett stort ekonomiskt åtagande liksom ett stort åtagande för trafikanters säkerhet. Man kan på goda grunder ifrågasätta om detta verkligen är rimligt och ansvarsfullt och vad det får för effekter för landsbygden.

Enligt uppgift arbetade Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Trafikverket och Riksförbundet Enskilda vägar (REV) gemensamt under perioden 2010–2017 med frågor som rörde väghållaransvar för det allmänna och enskilda vägnätet. Syftet var att skapa bättre förutsättningar för en samhällsekonomisk lönsam och rationell väghållning. Arbetet avslutades dock trots att frågor såsom: grunden för allmän väg och finansiering vid förändringar, inte var lösta. Någon översyn av nu gällande väglag gjordes inte.

Under året har SKL tagit till orda om Trafikverkets agerande. De menar att den överenskommelse som trots allt träffades inte sköts enligt de intentioner som fanns när den tecknades, och att den därför behöver omarbetas. De har också beslutat uttala ”att indragning av allmän väg inte får innebära en övervältring av kostnader på kommunerna och enskilda fastighetsägare”. Det är bra att SKL har reagerat.

I sammanhanget är det intressant att se på REV som part i ovannämnda förhandlingar. REV är en intresseförening för vägar som redan har blivit enskilda. De

kan därmed inte anses representera presumtiva byalag och samfälligheter som riskerar att "föräras" ett väghållaransvar de inte har bett om. Presumtiva överlåtelse av väghållaransvar sker därför utan att någon part företräder deras intressen.

Länsväg 801 i Östergötland är ett sådant exempel. Där har Trafikverket föreslagit att vägen ska föras över i enskild regi och överlåtas till en vägsamfällighet. Skälet som har angetts vid samrådsförfarande är att myndigheten måste spara pengar och att vägsträckan är lågt trafikerad. Då det sistnämnda ifrågasattes visade det sig inte stämma. Tvärtom visade då Trafikverkets egna mätningar att länsvägen är klassad som högtrafikerad. Indragningsärendet och den efterföljande hanteringen blir därför märklig. Det är också märkligt att en statlig myndighet anger som skäl att väghållningen ska lämnas över i enskild regi för att myndigheten i sig måste spara pengar.

Rutinen vid indragningsärenden av allmänt underhåll är också märklig. Det kan nämligen ske på initiativ av tjänsteman:

- utan att någon "ledningsgrupp" lägger förslag om att en väg ska dras in
- utan en förundersökning som tar ställning till om vägen behövs för det allmänna eller ej
- utan att utreda om indragningen innebär "mer än ringa olägenhet för bygden".

Det visar sig också att den schablon för statsbidrag, räknat per meter, som Trafikverket använder, näppeligen kan användas för alla enskilda vägar. Då vägar med mycket trafik och högre standard kostar mer i underhåll än då det gäller att underhålla smala grusvägar. Trafikverkets nuvarande agerande och handläggning av indragningsärenden samt överlåtelse av väghållaransvar är inte rimligt och bör beläggas med ett moratorium till dess att en rättssäker rutin har beslutats. Detta måste riksdagen ge regeringen tillkänna.

Betty Malmberg (M)